

Nieuwe uitgaven

G. FRANÇOIS, Pol de Mont 1857-1931. Terugblik na vijftig jaar, Cultureel Documentatiecentrum 't Pand, Gent, 1982, 73 blz., 100 fr.

Als nr. I van de „Gentse bijdragen tot de literatuurstudie onder de redactie van prof. dr. Ada Deprez” verscheen een onderdeel van een licentieverhandeling over de relatie tussen Pol de Mont en Emmanuel de Bom. Onze lezers hebben al kennis gemaakt met een ander deel daarvan, dat Guido

5. *Geyl en Vlaanderen*, 373.

François in ons blad publiceerde in 1980, betreffende de bijdrage van Pol de Mont tot de ontstaansgeschiedenis van het A.M.V.C. Nog een andere publicatie uit deze lijvige verhandeling verscheen in de „Studia Germanica Gandensia”, over „De verhouding tussen Pol de Mont en de Van Nu en Straks-Beweging”.

Als terugblik vijftig jaar na De Monts overlijden behandelt François in het hier te bespreken werkje helemaal niet het leven van De Mont van 1857 tot 1931. Hij heeft het eerst over de stichting van de Vlaamse Vereniging van Letterkundigen in 1907, waaraan De Mont niet wou meedoen, maar besteedt vooral aandacht aan de oorlog en de naoorlog.

De Mont, die rond de eeuwwende contacten had gelegd tussen de Vlaamse beweging en de pangermanistische, wat hem na de Duitse inval voor de voeten werd geworpen, waarschuwde op 31 januari 1916 De Bom: „Waarom volgen toch niet jongen en ouden de zo zuivere en wel-overdachte gedragsregel, die ik, kort na de bezetting, dus in 1914 nog, aan Leo Picard en sedert aan zovelen ‘meegaf’ als ’t ware: ‘Zeg niets, schrijf niets, doe niets, wat, eens, na vredessluiting, uw invloed bij ’t Vlaamse volk zou kunnen... verkleinen maar, of afbreuk doen aan de heilige zaak van ons Vlaamse volk!’...”

Toch zou De Bom na de oorlog door het Antwerpse stadsbestuur worden ontslagen als bibliothekaris en pas in 1926 opnieuw worden benoemd. De Mont, die een leerstoel in Gent geweigerd had maar zichzelf achteraf toch ook een paar onvoorzichtigheden te verwijten had, en die vooral laboreerde aan zijn pangermanistisch verleden en aan neurastenie leed, verliet een week na de wapenstilstand zijn post als konservator van het Museum van Schone Kunsten te Antwerpen, week voor twee maanden naar Nederland uit en bood zijn ontslag aan. Als 62-jarige werd hij vervroegd op rust gesteld.

De Bom en De Mont gingen nu allebei in de joernalistiek, voelden zich allebei onschuldig vervolgd, maar reageerden toch verschillend: De Bom als vaderlander die zich wou witwassen van onverdiende smaad, De Mont als nationalist die wou revanche nemen. Zo was De Bom gelukkig dat hij bij de begrafenis van Prosper van Langendonck op 10 november 1920 weer contact kreeg met de patriottische vrienden als August Vermeylen, Karel van de Woestijne, F.V. Toussaint en Herman Teirlinck. De Mont daarentegen overwoog hoe hij de „Belgische” Vlaamse Vereniging van Letterkundigen zou kunnen vervangen door een activistisch gezinde organisatie.

Zo biedt dit boekje interessant materiaal voor de studie van de evolutie naar het Vlaams nationalisme.

Lode WILS